

La relació intergeneracional en temps de crisi

CELESTE LÓPEZ
Madrid

Quan es va començar a parlar de la possibilitat d'endarrerir l'edat de jubilació, molts es posaven les mans al cap. "Au, va!", deien entre rialles en imaginar-se un home gran tornant de la feina a les vuit de la tarda. Les coses han canviat -i molt- des d'aquells primers anys del segle XXI. Aquesta hipòtesi ja és aquí, ja ha arribat, i ara la ciutadania no riu, sinó que es resigna davant la certesa de continuar amb la seva vida laboral passats els 65 anys... o fins als 70. Però més enllà de debats sobre quina ha de ser l'edat idònia de la jubilació, la realitat és que la societat espanyola s'enfronta a un fenomen que fins ara no s'havia vist mai de manera generalitzada: la convivència de tres generacions al mercat laboral. I això, asseguren els experts, tindrà conseqüències. Positives o negatives?

No hi ha una resposta clara perquè el procés és molt nou, tot i

PANORAMA DESCONEGUT

El relleu generacional tradicional s'acabarà si les persones més grans de 65 anys treballen

TAP PER ALS JOVES

La gent gran més preparada serà la que prolongarà la seva vida laboral

que alerten de la possible frustració de les generacions més joves en comprovar que no poden accedir al mercat laboral, perquè el relleu generacional s'ha endarrerit, i de les friccions que tot plegat pot provocar entre generacions.

Ho indica María del Rosario Sánchez Morales, professora de Sociologia de la UNED, que ha dut a terme nombroses investigacions sobre la situació de la joventut actual. "Aquesta situació que s'acosta -més grans de 65 anys treballant- posa fi al relleu generacional tradicional". L'impacte social pot ser molt gran, sobretot en un context de crisi econòmica, i les conseqüències poden perdurar en el temps. D'una banda, "pot generar una frustració molt gran en els joves, que en aquest moment, amb un 52 per cent d'atur, veuen en aquesta mesura un altre escull per accedir a una cada vegada més cobejat món laboral".

Aquesta frustració té, a més a més, un problema afegit: la sensació que la cultura de l'esforç no només no es premia, sinó que es penalitza. Perquè, com assenyalava la professora Sánchez, la realitat demostrarà que la població gran que continuarà en actiu serà la que tingui feines qualificades, més intel·lectuals, no els que facin activitats físiques, perquè el

Una convivència difícil

L'endarreriment de l'edat de jubilació obligarà els joves a competir amb els pares per un lloc de treball?

seu estat de salut i les condicions físiques no ho permetran. I aquestes feines -"en una consulta mèdica, a les aules, als despatxos, als estudis..."-, indica- les fan normalment els que tenen una formació més completa.

Es pot donar la paradoxa que una persona de 70 anys estigui treballant mentre el nét, d'uns vint anys, sigui a casa sense feina en espera que hi hagi un lloc al mercat laboral. I això, segons la sociòloga María del Rosario Sánchez, pot provocar friccions intergeneracionals i malmetre les relacions familiars. "És dur per a molts joves que durant anys s'han estat preparant -assenyalava la soci-

òloga- comprovar que la realitat els impedeix d'independitzar-se". Estudis en què ha participat Sánchez apunten que l'emancipació dels joves, que actualment voreja els 30 anys, es produirà als 35 el 2020. La joventut, per tant, es prolongarà encara més.

L'economista José García Montalvo, professor investigador de l'Ivie i catedràtic del departament d'Economia i Empresa de la Universitat Pompeu Fabra, creu, però, que la situació de l'avi mantinent el fill o el nét ja s'està produint. "Actualment, moltes famílies sobreviuen amb la pensió del membre més gran". José García Montalvo considera que el retard

de l'edat de la jubilació era un tema que s'havia d'haver produït abans, i no en aquests moments de crisi, amb una taxa d'atur del 26 per cent. "Però pocs són els que afronten reformes en temps de bonança", assenyalava. Però ja fa temps, indica, que hi havia veus que clamaven per una revisió de les edats ateses les previsions de l'envelliment de la població i l'augment de l'esperança de vida.

Montalvo creu que cal garantir l'anomenada taxa de sostenibilitat del sistema -que ha de garantir almenys dues persones actives per una d'inactiva-. "Espanya se situa al límit; més atur i més jubilats destrossarien el sistema".

Provocarà friccions entre treballadors de diferent generació? Montalvo assegura que les societats s'adapten a les circumstàncies. Una manera de reduir els "danys", però, és permetre alternar la jubilació amb una feina per hores determinats dies. "Així el mig jubilat aporta a les arques públiques i no endarrerix l'entrada al mercat laboral dels joves", indica.

Aquesta és una de les fórmules que sempre ha defensat Pedro Gil, president de la Societat Espanyola de Geriatria i Gerontologia (SEGG), que es mostra indignat per la manera com el Govern espanyol "va vendre" les últimes

L'ENVELLIMENT DE LA POBLACIÓ ESPANYOLA

El 2022

Hi haurà 7,2 milions més de persones de més de 64 anys i 9,9 milions de menys de 64.

Baixa natalitat

Neixen menys nens que, per exemple, en la Guerra Civil, amb un 40% menys de població.

Taxa de dependència

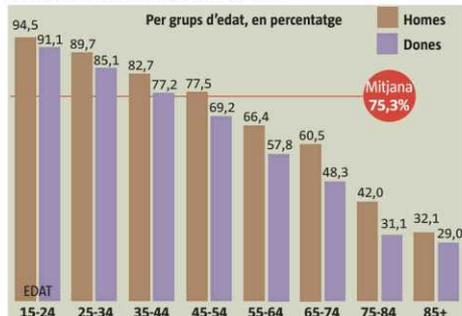
En quatre dècennis l'anomenada "taxa de dependència" arribaria al 100%, per tant, la relació entre actius i dependents seria d'1 a 1.

Fecunditat

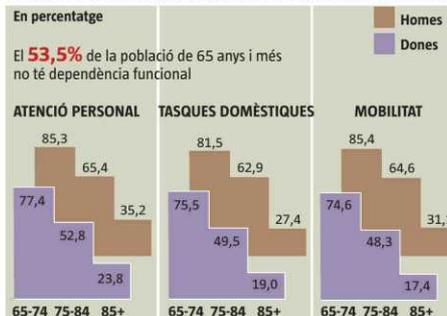
Amb 1,36 nens per dona, no es manté el relleu generacional.

OPINIÓ POSITIVA DE L'ESTAT DE SALUT

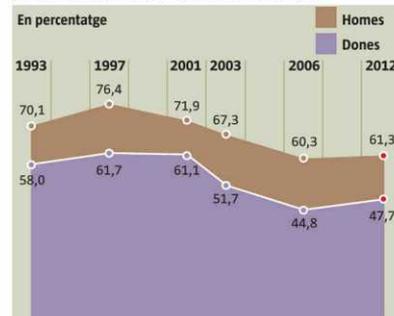

FONT: Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat

POBLACIÓ DE 65 EN ENDAVANT: AUTONOMIA FUNCIONAL

EVOLUCIÓ DE L'AUTONOMIA FUNCIONAL

LA VANGUARDIA

Paradoxa. Sense més ocupació juvenil, el relleu es complica a causa de jubilacions tardanes

GETTY IMAGES

Polítiques sobre jubilació a Europa

ALEMANYA

Minifeines

Entre el 2012 i el 2029 l'edat de jubilació augmentarà de 65 a 67 anys. La reforma de les pensions a Alemanya es tradueix en una reducció del nivell de prestació, que se suposa que es compensarà amb pensions de capitalització. Sobre la taula hi ha una nova mesura: ampliar a llarg termini l'edat de jubilació fins als 70 anys. Uns 761.000 jubilats -120.000 dels quals majors de 75 anys- tenen una minifeina per necessitat o per mantenir-se actius.

FRANÇA

41 anys de cotització

El resultat de la reforma que data del novembre del 2010 va ser augmentar l'edat de jubilació voluntària de 60 a 62 anys el 2018. Però el nou govern de François Hollande va tornar a situar-la en els 60 anys per a una part dels francesos. L'edat ordinària de jubilació s'ha elevat de 65 a 67 anys, i es durà a terme de manera progressiva fins que entri en vigor l'any 2017. S'exigeixen 41 anys de cotització per rebre el 100% de la pensió.

SUÈCIA

Fins als 75 anys?

El primer ministre suec, Fredrik Reinfeldt, ha revifat el debat a Europa sobre l'edat de jubilació i la necessitat d'ampliar-la davant l'augment de l'esperança de vida. Reinfeldt creu que la jubilació s'hauria d'endarrerir als 75 anys, en lloc dels 65 com passa ara. A Suècia algunes pensions de pre-jubilació es poden sol·licitar als 61 anys. Les persones tenen dret a treballar fins als 67 anys, en qualsevol cas poden prolongar la seva feina.

mesures sobre el retard de l'edat de jubilació. "Ens van dir que era un pla d'envelliment actiu. Ens prenen per ximples? L'envelliment actiu té a veure amb la qualitat de vida de les persones grans, segons l'Organització Mundial de la Salut, que no diu res sobre el fet que això s'aconsegueixi treballant fins als 70". Gil defensa que sigui la gent gran que estigui en disposició i que tingui ganes de continuar treballant la que ho faci.

"Problemes generacionals? No ho sé, però el que sí que crec que es pot produir és l'avorriment de la gent gran. I això no és qualitat de vida".